

Galetiya ali leta Paulo ana lelelele

Walo bagubagunana

Yeisu kana tomeliwo bagubagunali siya Yudiya tomonliyao sibomamo. Muli mena kabo siya nige Yudiya tomonliyao sibaibaiwa Yeisu simeliyan. Na tomeliwo Yudiya tupwali, siya ali kaba tolo nigwenigwe mumugana, sitakitakikili yo siyakayakatai bwaite, siwaloba, “Yeisu kana tomeliwo siya nige Yudiya tomonliyao sowasowana Mosese ana loinao meuloili simuliya.” Na loina kikiuna yabo Mosese ana loina kalona mena bwaite, tatao nigwenigwe mumugana sikalai, kilakilalane yakato siya Yaubada ana gitesipwa tomonliyao (Kaba Yatubu 17:10-12). Na Paulo nuwatune bwaite isikotanani. Iya iwalo ali meli Yeisu koina kaiwena mwa Yaubada ikawa-namwanamwagyagili yo siyamala Keliso kana tomeliwo yawasosi.

Galetiya iya polovinsi yabo Loma ali kaba loina kalona mena. Paulo letane bwaite iyawasa tomeliwo kolili taon tupwali kikiuli kolili Galetiya polovinsi kalona mena. Galetiya tomeliwo sibaibaiwa siya nige Yudiya tomonliyao. Kana koleya besiele Paulo iyaele Antioki Siliya, kabo wasa yabo ibenalani yakato toyakayakataine siyawatagili Galetiya polovinsi koina yo yakayakatai uloina siyakayakatai-yani tomeliwo kolili.

Toyakayakataine Paulo sikawa-
mwakomwakota-yani yakato iya nige apositolo

yabo yo tabu kainana sibebenalani. Besiele tabe, siwawalo Galetiya tomeliwo siya nige tomo Yudiya Mosese ana lolina simuliya na nigwenigwe mumugana sikalai. Kabo Paulo ali letane bwaite ilele yo kalona mena iyakenayagili yakato nuwatu labuine bwaite toyakayakataine siyakayakatai-yanne nige sidududulai, bwaimwa mwakota. Letane ana kaba mwawasi koina Galetiya tomeliwo ikabiyakaiweli mumugali sigite-kalatan.

¹ Yau Paulo, tosagenawasa (apositolo) yabo, kau gitesipwa nige ilalaoma tomo kolili, na ilaoma Yeisu Keliso yo Yaubada Tamala, iya Yeisu ikeleyatoloyoi boita mena, siya mwa sigitesipwaiyau siyawasayau.

² Kai tomeliwo meuloimai kamiyamiya bwaite koina kamulolo kolimiu, na leta bwaite ilaowa komiu boda tomeliwo kolimiu taon kikiuli kolili kwamiyamiya Galetiya polovinsi koina.

³ Kakawanoi Yaubada Tamala yo ala Guyau Yeisu Keliso ali katekamkamna yo ali nuwadaumwali katemiu iloyakalapowonli.

⁴ Yeisu iboma italamwan yo iboita ala pwanoli kaiweli, besiele Tamala Yaubada ana nuwatu koina, na mesabana ileboila bwaite sauga miya naenaenane koina.

⁵ Yaubadanane tatobalan sauga meuloina kani nige imwamwawasi. O besiele.

Paulo Galetiya tomeliwo iyokoiyagili yo toyakayakataine ikawa-gulaili

⁶ Kategu iwakaka kaiwena iya toyoganmiuwa kwasikotanan. Baguna Keliso ana mulolo

lalakisosina koina kwaemala ana tomoyao na bwaite sauga ami nuwatu inwayamwayau ilau yakayakatai uloina bwaimwana nige besiele wasana namwanamwana yau yayakayakatai-yan kolimiu.

⁷ Na yakayakatai uloinane yakayakatai mwakomwakotana. Kaiwena toyakayakatai tupwaliyao silaoma yo nuwamiu siulapwanopwano na yakato Keliso wasana namwanamwana sibuikeile uloina.

⁸ Kai Yaubada ana topaisowao. Na tem yabo ama boda koina, o tem apositolo yabo, o tem toyakayakatai yabo o tem anelose yabo bulibuli mena, wasa uloina iyawasayani nige besiele bwainene beyabeyana kayawasayani kolimiu, ilonamwayan tem bwalubwalu uyawana mena ilouyo.

⁹ Beyabeyana yawaloko na sauga bwaite tabe yawaloyoi, wasana namwanamwanane wakalaiyako, na tem toyakayakatai tupwaliyao silaoma yo wasa uloina siyawasa kolimiu, ilonamwayagili tem bwalubwalu uyawana mena silouyo.

¹⁰ Yaedeedede kaiwe kolimiu kaiwena nige yatonatonan tem tomo yakabi-yaliyaya-yagili. Nigele, nuwanuwagumo tem Yaubada yakabi-yaliyaya-yan. Gubesi, kwabatoko tem yatonan na tomo yakabi-yaliyaya-yagili? Tem yaginauli besiele yau nige Keliso ana topaisowa besi.

Paulo ana katai yo ana gitesipwa yo ana paisowa nige apositolo yabo koina ikakalai

11 Kaukavao yo duguwao, wakatai wasana namwanamwana bwaite yayakayakatai-yani nige ilalaoma tomo ali nuwatu koina.

12 Nige tomo yabo koina yabebenalan yo nige yabo yaiya iyayakenayagau, na Yeisu Kelisomo iboma iyamayale koliyau.

13 Wasagu kwabenalanako beyabeyana yau Yudiya ali tapwalolo kana tomuliya yawasosi yo tabe yau Yeisu kana tomeliwo yayakamkannali yo yakepate kaiwe tem ali tapwalolo yasibayanae.

14 Saugana yasikulu yau yagu katai Yudiya ali tapwalolo mumugana koina ilalakisosi kabo muli mena yagu tali Yudiya kilakaiwo ali katai. Yo tabe yau yagu muliya yakayakatai meuloina bwaite ilaoma tubumayao kolili inamwanamwasosi kabo muli mena yagu tali Yudiya kilakaiwo ali muliya.

15 Na muli mena kabo sikabiyau Yaubada igite-sipwaiyauko yo ana mulolo lalakisosina koina iyoganyau yaemala ana topaisowa.

16 Yo iboma ana nuwatu koina natuna iyamayale koliyau na mesabana wasana namwanamwana yayawasayani siya nige Yudiya tomonliyao kolili. Yagu nuwabui nige yakakalai tomo kolili, na Yaubadamo koina. Yo tabe yagu katai meuloina wasana namwanamwana kaiwena yakalai iya koina.

17 Nige tomo yabo koina wasana namwanamwana yabebenalan yo nige yalalau Yelusalema tomo yagigitaili siya baguna siyamala apositolo muli mena kabo yau. Nigele, na yalodudulaimo yalau

dedei Alebiya,* bwaine koina nige apositolo yabo imiyamiya ule bwagabwagamo, yo muli mena kabo yapileyoi Damasiko koina.

¹⁸ Bolime yaiyona simwawasi kabo yalau Yelusalema na Pita yaboeyan, iya apositolo yabo, yagitai sauga kubwakubwana koina, nuwana wiki labuimo mekaukava kamiyamiya.

¹⁹ Nige apositolo yabo tabe yagigitai bwaimwanamo Yemesa iya Guyau kanakava.

²⁰ Na Yaubada ikatai bwaite walo yawasosi, nige mwakota.

²¹ Muli mena kabo yalau dedei Siliya yo Silisiya kolili.

²² Yagu takikili bagubagunana sauganane koina Keliso kana tomeliwo bodaliyao siya simiyamiya Yelusalema taon bwaimwa Yudiya Polovinsi koina nige naga sikakataiyau.

²³ Wasagumo sibenalani mwa kalikavao ali wasa siwolena siwaloba, “Tomowa tauna kona iyayakamkamnalawa, sauga bwaite koina wasana namwanamwana kita ala kaba meliwa iyaele iguguguyeyani, na iyamo tauna kona itonani yakato ala meli isibayanaeli.”

²⁴ Kabo tomeliwo bodaliyaone Yaubada sitobalani yau kaiwegu.

2

Apositoloyao Yelusalema koina Paulo ana yakayakatai sikawa-namwanamwa-yani

¹ Bolime potin (14) simwawasi mulina mena yasaeyoi Yelusalema mekaukava Banabasi na

* **1:17:** Alebiyane bwaite iya koya Sainai dedeina

Yelusalema tomeli tobagunao kagitaili kamiyagogo. Na Taito tabe kalau mekamakava.

² Yalau kaiwena yakeyakenayan yabo ilaoma koliyau Yaubada iwalo koliyau iwaloba, “Paulo, kulau Yelusalema.” Kabo yalau Yelusalema koina kai kabomamo yo tomeliwo kali tobagunao, bwaimwa apositoloyao, mekamakavao kalogogo. Tawae yaguguye siya nige Yudiya tomonliyao kolili yagu takikili kolili apositoloyao ali wasa yaolena kolili. Yaginauli besiele na ali talam yagu guguye kaiwena yalobai kisi ali nuwatu uloi yo kisi yagu paisowa iyamala ginauli bwagabwaga. Apositoloyao sikawa-yawasosi yagu guguye idudulaisosi yakato lebo kaiwena nigwenigwe mumugana nige tawae yabo yo siba, “Nige sowana siya nige Yudiya tawalo-tubalili na nigwenigwe mumugana sikalai.”

³ Taito, iya mekaukava, na bwagana iya Giliki tomona, apositoloyao meuloili nige siwawalo-tubali nigwenigwe mumugana ikakalai.

⁴ Na tomo tupwaliyao, siya ali kaba tolo nigwenigwe mumugana, ama miyagogo koina mwakota mena silusaema kolimai yakato siya tomeli na siya besiele togitesipwa. Sitonan sigitaimai tem kai Mosese ana loina nige kamumuliya kaiwena kamiyamiya Keliso koina. Yo sitonan tem yakewa yabo silobai kolimai yakato kai Mosese ana loina kana tolikwai. Siginauli bwaite besiele na yakato sipeimai loinane yaulina mena. Kabo sigamwapakiki kolimai nuwanuwali tem Taito nigwenigwe mumugana ikalai kaiwena iya nige Yudiya tomona.

⁵ Na nige katatalam ali nuwatune koina kisi wasana namwanamwana kana dudulai bwaite komiu Galetiya kwalobaiyako sibuikeile.

⁶ Na gubesi apositoloayaone siya yakato esaliyao silalaki? Na yau nige yabo kana uloi koliyau, bwagana tem siya esaliyao ilalaki o tem nigele, kaiwena Yaubada manna mena tomo meuloili sitoyatoyawa. Na siya apositoloayaone esaliyao silalaki ali nuwatu nigwenigwe kaiwena besiele kai. Nige sitotonan yakato yagu guguye sietulan.

⁷⁻⁹ Nigele, na Yemesa, Pita yo Yoni, siya ekalesiya kali totolo-bagunao me ali yaliyaya yau yo Banabasi simuloloimai nimali mena. Kabo kaloina toyawa katalam kai kalau siya nige Yudiya tomonliyao kolili na siya silau tomo Yudiya kolili. Simuloloimai kaiwena sigitai Yaubada yagu paisowa iyeyama mwa wasa namwanamwana yaguguguguyeyani siya nige Yudiya tomonliyao kolili besiele Yaubada Pita ana paisowa iwolena mwa iguguye tomo Yudiya kolili. Yaubada kaiwe iwolena Pita koina iyamala apositolo kabo ipaisowa Yudiya kolili, tabe kaiwe iyeyama koliyau na yaemala apositolo na yapaisowa siya nige Yudiya tomonliyao kolili. Simuloloimai kaiwena sikatai Yaubada paisowa namwanamwana bwaite iyeyama koliyau.

¹⁰ Sikawanoimo kolimai tem siya tomeliwo toguliyam sibubutuma kan ana dedei koina kanuwatu-kalatagili. Yo yau tabe nuwanuwagu lalakina kaginauli besiele.

¹¹⁻¹² Na Pita ana nuwatu ibui. Tauna kona ikatai me ana nuwamayale sowasowana ikekan toyawa siya nige Yudiya tomonliyao

mekanakavao. Mwa ilaoma kolimai kamiyamiya Antioki koina yo kakelabilabin siya nige Yudiya kolili. Kabo muli mena nigwenigwe bodaliyaowa silaomaya Yemesa koina silau Antioki yo siwalo Pita koina, siba, “Pita, tabu kulalau siya nige Yudiya tomonliyao kolili, tabu Mosese ana loina kulilikwai.” Kabo Pita imatausi bodaliyaone kolili, siya sauga meuloina nigwenigwe mumugana siyawayawasa. Kabo Pita ana nuwatu ibui yo imiya-suwala siya nige Yudiya tomonliyao kolili. Kabo yayokoian yawalolau manna mena, yaba, “Pita kulopwano.”

¹³ Yo tomeliwo Yudiya tupwaliyao signauli besiele Pita. Muli mena kabu Pita ana mwakotawa ipanaisiyoi Banabasi koina imeliyanyoi kabu sikalai ali boda mena ilusae.

¹⁴ Saugana yagitaili ali paisowa nige besiele wasa namwanamwana kana nuwatu, kabu boda manli mena yawalolau Pita koina yawaloba, “Bwagana kowa Yudiya tomona, na am miyamiya yo mumugam meuloina besiele siya nige Yudiya tomonliyao ali miyamiya, kaiwena mumugam nige besiele tomo Yudiya mumugali. Na gubesi am nuwatu kubui? Gubesi na tomeli siya nige Yudiya tomonliyao kuwalo-tubalili yakato Yudiya ali loinao simuliya?”

Meliyani koina mwa Yaubada ikawa-namwanamwa-yagila

¹⁵ Kai sikabimai Yudiya tomonliyao mumugamai bwaite besiele. Siya nige Yudiya tomonliyao kakawa-naenae-yagili kaiwena siya Mosese ana loinao nige simumuliya,

16 na iyamo kai Yudiya Yeisu kana tomeliwo kakatai yakato nige sowana tomo yabo Yaubada ana kawa-namwanamwa ilobai Mosese ana lolina kana muliya koina, bwaimwanamo tem Yeisu Keliso koina imeli kani Yaubada ana kawa-namwanamwa ilobai. Kabo kai tabe kameli Yeisu Keliso koina na mesabana ama meline kaiwena Yaubada ikawa-namwanamwa-yagimai, lolina kana muliya kaiwena nigele.

17 Nuwanuwamai Keliso kana muliya koina na Yaubada ikawa-namwanamwa-yagimai, mwa kana koleya besiele kai Mosese ana lolina dage-lana mena kamiyamiya. Mwa gubesi? Yakato ama meli Keliso koina kai kaemala tonaenaena Mosese ana lolina koina? Yakato Keliso itubalila naenaena koina? Nigele, nigele molosi.

18 Beyabeyana yau Mosese ana lolina kana tomuliya. Muli mena yanuwabui yagu meli yapei Keliso koina, kaiwena yakatai loine nige sowana ileboiyau. Kana koleya besiele loine yasoke-gwaligwali. Na tem yapileyoi loine koina yamuliyayoi kani yabomayoi yakawa-naena-yagau.

19 Tem tomo yabo lolina nige imumuliya, loine iwawalo yakato tomone kani iboita. Loinane nige yamumuliya, kabo yau besiele toboita yabo yo nige yamiyamiya lolina ana kaiwe yaulina mena. Mwa loine iyaboitayau na mesabana yawasi yawasosi yalobai na yapaisowa Yaubada kaiwena.

20 Keliso kana yakelose koina yau mekaukava kaboita toyawa. Bwaite yawasine koliyau imiyamiyane Keliso yawasina, yau nige yaboma yawasigu besi. Yaubada Natuna, iya

ikatekamkamna-yagau yo yawasina italamwani kaiwegu, na yau yameliyani, kabo bwaite saugane koina yawasina imiyamiya koliyau.

²¹ Tem Yaubada ana kawa-namwanamwa talobai Mosese ana loina kana muliya koina kabo Keliso ana boita iyamala ginauli bwagabwaga. Mwa bwaite kaiwena nige sowasowana Yaubada ana mulolo lalakisosina koliyau yasikotanan.

3

Loina kana obiga yo meliyani walona

¹ Komiu Galetiya, yawasosi toyauyaule. Tauna kona wasana namwanamwana kawalo-masalan kolimiu. Sauganane koina ama walo meuloina kwameliyan yo nuwamiu simayalesosi, yo kana koleya besiele komiu Yeisu Keliso kana yakelose wagitai manimiu mena. Na analiyao bwaite saugane koina silaoma sikukulaimiu yo siwoy-aimiu mwa ami nuwatu yakato Mosese ana loina kana obiga koina lebo kwalobai?

² Nuwanuwagu yaneliyagimiu ginauli yabo kaiwena. Toisabo kamwasa koina mwa Yaluyaluwa Tabuna wakalai? Loina kana obiga koina, o wasana namwanamwana kana meliyan koina?

³ Yaluyaluwa Tabuna iboma ana kaiwe koina mwa yawasi waluwaluna kwayatubu, kabo gubesi mwa yakato loina ami obigaina koina na yawasi waluwalunane ana sarena kwaemwawasi? Kwayauyaulesosi.

⁴ Ami nuwabui mulina mena polowe sibaibaiwa kwalobaili na wakalakisiye-yagili Yaluyaluwa Tabuna ana sagu koina. Gubesi,

nuwamiu imwatainan? Yakato ami tolo kaiwe yo ami kalakisiye siyamala ginauli bwagabwaga?

⁵ Yaubada Yaluyaluwa Tabuna iyeyawa yo ginauli kaba nuwapwanopwano ipaisowaili ami boda kalona mena. Tawae yaina? Loina ami obigaina kaiwena, o wasana namwanamwana kana benali yo kana meliyani kaiwena?

⁶ Naga kwanuwatui Abelamo kaiwena. Buki Tabu iba, “Abelamo Yaubada imeliyani, kabo Yaubada Abelamo igitai iya todudulai ana meli kaiwena.”

⁷ Na kabo wakatai bwaite, Yeisu kana tomeli meuloili siya Abelamo tubunao yawasosi.

⁸ Sauga bagubagunana koina Yaubada igite-bagunako sauga ilalaoma koina yakato naga siya nige Yudiya kani ikawa-namwanamwa-yagili ali meli Yeisu koina kaiwena. Kabo Buki Tabu beyabeyana koina wasa namwanamwana bwaite Yaubada iwaloyameli Abelamo koina, iba, “Naga kowa koliwo kani tomo meuloili yanuwa yaulina mena yamuloloili yo namwanamwa silobai.”

⁹ Abelamo imeli Yaubada koina mwa Yaubada imulolo lalakina Abelamo koina yo namwanamwa ilobai. Kabo siya analiyao simeli besiele Abelamo, nuwana siya Yudiya o nuwana siya nige Yudiya, meuloili kani Yaubada imuloloili yo namwanamwa silobai.

¹⁰ Mosese ana loinao sibaibaiwasosi, tupwali loina lalakili yo tupwaliyao loina kikiuli. Analiyao siya meuloili ali meli sipei Mosese ana loinao kana obiga koina siya kani Yaubada ana kawa-gula silobai kaiwena nige tomo yabo sowasowana loinao meuloili iobiga-olili. Besiele Buki Tabu

iwaloba, “Yaiya tem loina kana Buki ana walo meuloina nige ibebenalani sauga meuloina, kani tomone Yaubada ana kawa gula imiyamiya koina.”

¹¹ Imayale kolila yakato nige sowasowana tomo yabo loina kana obigaina koina na Yaubada ikabi-yaliyaya-yan. Kaiwena Buki Tabu iwaloba, “Siya analiyao Yaubada ikawa-namwanamwa-yagili ali meli kaiwena, siya kani yawasi miyamiya yaina silobai.”

¹² Meli kana kamwasa nige besiele loina kana kamwasa kaiwena Mosese ana loina iba, “Tem nuwanuwam yawasi kulobai loina kana obigaina koina sowasowana loinao meuloili kumuliya-oli.” Na nige tomo yabo sowasowana iginauli besiele.

¹³ Na Keliso iyamaisa-yavivilala loina kana kawa-gula koina bwaimwana bwalubwalu uyawana mena talouyo kabo iya iyamiyalaela ala nae ikalai yo iya iyamala Yaubada ana kawa-gula tomona, iboita kelose mena. Besiele Buki Tabu iwaloba, “Tem tomo yabo kwapina kuyatake mayau mena, tomone imiyamiya Yaubada ana kawa-gula koina.”

¹⁴ Beyabeyana Yaubada iwaloyameli Abelamo koina iba, “Tomo meuloili yanuwa yaulina mena kani yawalo-muloloili tubum yabo koina.” Keliso iyamaisa-yavivilala na mesabana iya koina Yaubada ana waloyameline Abelamo koina iyamala yawasosi. Iginauli besiele na tem meli koina Yaluyaluwa Tabuna iya iwalo-yameliyako kolila takalai.

Loina yo Yaubada ana waloyameli waloli

15 Kaukavao yo duguwao, nuwanuwagu kaba gite yabo yakalai tomo mumugala koina. Tem tomo labui ginauli yabo kaiwena siwaloyameli yo esaliyao sisain, koina nige sowasowana tomo uloina waloyameline isoke o tem nuwatu yaboyoi ipei pwatana mena.

16 Na bwaine besiele nige sowasowana Mosese ana loina Yaubada ana waloyameli Abelamo koina isoke-gabaen. Yaubada ana waloyameli iginaulti Abelamo yo tubuna kaigeda kaiweli. Na Buki Tabu nige iwawalo tubunao meuloili kaiweli bwaimwanamo tubuna kaigedamo walona, bwaimwa iya Keliso.

17 Yagu walo kana dudulai besiele bwaite. Yaubada waloyameline iginaulti Abelamo koina yo iwalo koina iba, “Waloyameline bwaite kani yanuwatu-kalatani.” Muli mena Abelamo iboita. Na bolime kali baibaiwa 430 mulina mena kabo Mosese ana loina iyawatagili. Na nige sowasowana loine Yaubada ana waloyameline isoke-gabaeni.

18 Tem Yaubada ana kawa-namwanamwa talobai Mosese ana loina kana obigaina koina kabo tawae waloyameline kana namwanamwa kolila? Bwaimwa waloyameline iyamala ginaulti bwagabwaga. Na nige besiele. Nige sowana Yaubada ana kawa-namwanamwa talobai Mosese ana loina kana obigaina koina. Kaiwena Yaubada waloyameline iwaloyameli Abelamo koina mwa ana kawa-namwanamwa yo ana walo-mulolo talobaili.

19 Kabo tawae kaiwena Yaubada loine iyeyama? Tawae kaiwena loine ipei

waloyameline pwatana mena? Yaubada lolina iyeyama na mesabana iyakenayagila mumugana naenaena kana koleya gubesi yo iyeyama na mesabana imiyamiya kanasiga tubunane iyawatagilima. Bwaite tubunane iya kaiwena Yaubada iedeede ana waloyameline koina. Na loine Yaubada iwolena aneloseyao kolili yo siya siwolena Mosese koina, mwa kabo iwolegili tomo kolili. Kabo Mosese itolo tomo yo Yaubada luwaluwalili mena.

²⁰ Na saugana Yaubada waloyameli iwolena Abelamo koina, nige iwowolena tomo yabo koina kabo tomone iwolena Abelamo. Nigele, na Yaubada waloyameline iwolena dudulaina Abelamo koina.

²¹ Kabo gubesi, Mosese ana lolina yo Yaubada ana waloyameli siekalokalo-magigi-lagili? Nigele molosi, nige siekalokalo-magigi-lagili kaiwena yoli labuine silaomaya Yaubada koina, yo tabe nige sowasowana Mosese ana lolina kana obigaina koina na Yaubada ana kawa-namwanamwa talobai na yawasila takalai.

²² Kaiwena Buki Tabu iba, “Mumugana naenaena tomo meuloili yanuwa yaulina mena ipanli, nige yabo sowasowana lolina imuliya-oli.” Na tem Yeisu Keliso tameliyani, kani Yaubada ana waloyameli kanna takalai taemala tomo livalivasili.

²³ Muli mena kabo meli kana sauga iyawatagili, kita tomo lolina ipanla yo nige sowasowala Yaubada ana yatala tayabubu-gabaen kanasiga meli kana kamwasa Yaubada iyamayale kolila yo ilivasila Mosese ana lolina koina.

²⁴ Mwa loinane iya iyakenayagila kamwasa dudulaina kanasiga Keliso iyawatagili kabo tameli koina yo Yaubada ikawa-namwanamwawagila.

²⁵ Meli kana kamwasa iyawatagilimako, kabo kita nige tamiyamiya yoi loinane yaulina mena.

Talaomako taemala Yaubada natunao

²⁶⁻²⁷ Saugana kwababitaiso kwatubweko Keliso koina yo besiele tabe Keliso wakalai yo kwalikwa. Kabo komiu meuloimiu Yaubada natunao, kaiwena Yeisu Keliso kwameliyani.

²⁸ Kabo Keliso koina nige yakasa yabo imiyamiya, nuwana siya Yudiya yo siya nige Yudiya, nuwana topaisowa panpanli yo tomo livalivasili yo tatao yo sinesineo kolili. Kaiwena Yeisu Keliso koina komiu meuloimiu kwaemala boda kaigeda.

²⁹ Komiu Keliso ana tomoyao yo Abelamo tubunao. Kabo namwanamwa kana waloyameli bwaite Yaubada iwaloweni Abelamo koina komiu kani wakalai.

4

¹ Kaba gite yabo kani yawaloweni na koina nuwamiu imayale. Tem towasawasa yabo iboita yo ana wasawasa ilogabaegili natuna kaiwena, nige sowasowana natunane wasawasane iloinayan kaiwena iya melumelu kikiuna kanasiga ilalaki. Bwagana tamana ana wasawasa kani ikalai, na iyamo iya melumelu, iya besiele topaisowa panpanna.

- ² Kaiwena iya imiyamiya kana towalo-kalatan ana lolina yaulina mena kanasiga tamana bolimewa ipepeiwa ilobai.
- ³ Muli mena kabo Keliso ilaoma kita besiele bwaine melumelune. Kita besiele topaisowa panpanna yanuwa yaulina ana kaiweyao sipan-kalatagila.
- ⁴ Na kana sauga yawasosi koina Yaubada natuna iyawasayamako, ikabiyan sine yabo koina yo imiyamiya Yudiya ali lolina yaulina mena.
- ⁵ Yaubada natuna iyawasayama na lolina panpanna koina ileboila bwaimwa iyamaisa-yavivilala. Iginauli besiele na mesabana kita taemala natunao.
- ⁶ Komiu Yaubada natunao, bwaite iya kaiwena natuna yaluyaluwana iyawasa ilaoma katemiu mena, yaluyaluwane iyanoila tayogayoga Yaubada koina taba, “Tamagu. Tamagu.”
- ⁷ Kabo sauga bwaite koina komiu nige topaisowa panpanli na komiu Yaubada natu yawasosinao. Bwaite iya kaiwena mwa namwanamwane bwaine ikakatububunanne bwaliga kani komiu wakalai.

Paulo inuwanuwatu Galetiya kaiweli

- ⁸ Beyabeyana nige Yaubada wakakatai kabo kwapaisowa besiele topaisowa panpanli yaubada mwakomwakotali kolili, kaiwena komiu nige Yudiya tomonliyao.
- ⁹ Na sauga bwaite Yaubada wakatai yo Yaubada ikataimiu. Kabo gubesi na nuwanuwamiu kwalau Mosese ana loinao belubeluli kolili? Siya nige ali kaiwe yabo na tem sisaguimiu. Na

yakato kwalau kolili na kwaemala ali topaisowa panpanli?

¹⁰ Gubesi na bwaite sauga nuwanuwamiu kaliyate tupwaliyao, waikena tupwaliyao, bolime tupwaliyao yo sauga tupwaliyao kwayakasisi-yagili besiele Yudiya mumugali? Komiu Galetiya, yawasosi toyauyaule.

¹¹ Kagu lotonan besiele yagu sauga yayavenuwan bwagabwagai kolimiu.

¹² Kaukavao yo duguwao, yakawanoi kolimiu, yagu walo kwabenalan, loina panpanna kwalogabaen yo kwaemala tomo livalivasina besiele yau. Kaiwena beyabeyana yau yamiyamiya loina yaulina mena, na bwaite sauga loinane yalogabaen yaemala besiele komiu nige Yudiya tomonliyao. Beyabeyana nige wakakawanaenaeyagau.

¹³ Kaiwena kwanuwatu-kalatan tauna kona yagu laowane kolimiu me yagu kasiebwa na yau kasiebwane koina Yaubada gamwa isoke na wasana namwanamwana yaguguyeyan kolimiu na koina ami meli kwalobai.

¹⁴ Yagu kasiebwane ipolowesosi yo ami gitekalatagau imamalawe na iyamo nige yomiu ikwakwatakwata-yagau yo nige kwasisikotanagau. Na kwasaguiyau besiele yau Yaubada ana anelose yabo, yo besiele yau Yeisu Keliso iboma.

¹⁵ Sauganane koina kwayaliyayasosi kaiwegu. Mwa walo yawasosi, tauna kona nige ginauli yabo kwanunuwai koliyau, na ami yaliyaya kana lalaki kaiwena sowasowamiu ginauli meuloina kwaeyama. Na sauga bwaite koina nigele. Ami

yaliyayawa toweya ilauya?

¹⁶ Na gubesi? Yakato yau kami tokalomagigili kaiwena walo yawasosi yawaloweni kolimiu?

¹⁷ Toyakayakataine sikepate kaikaiwe tem siyanuwakoimiu ali guguye kolili, na nige yakato sisaguimiu, nigele. Nuwanuwalimo sipei-suwalagimiu kolimai na mesabana nuwanuwamiu lalakina siya.

¹⁸ Tem kateli sidudulai Yaubada manna mena yo siyanuwakoimiu bwaine inamwanamwa kolyau. Na tem siginauli besiele kabo ilonamwayagili siginauli sauga meuloina, nige yakato saugana yamiyamiya mekamikava mumugali sidudulai yo saugana yalogabaegimiu mumugali sibui.

¹⁹ Natuguwao mulomulolomiu, bwaite saugane koina yau me yagu kamkamna kaiwemiu besiele kabi kana kamkamna kana lalaki, kaiwena nuwanuwagu yagite-kalatagimiu na kwalalaki na Keliso mumugana wakalai.

²⁰ Mumugamiu kaiwena nuwagu ipwanopwano mwa nuwanuwagu lalakina sauga bwaitete tem yagitaimiu na komiu mekaukavao taedeededede namwanamwa na mesabana mwayamwayau ami lopwano yayadudulai.

Paulo kaba gite ipei ana edeedede koina Ega yo Sela kaiweli

²¹ Komiu Galetiya tupwamiyao nuwanuwamiu kwamiyamiya lolina yaulina mena bwaite ami wasa yaeyawa tawae lolina ana walo.

²² Iwawalo yakato Abelamo natunao tatao labui, yabo sine topaisowa panpanna Ega natuna, yo labuina sine livalivasina Sela natuna.

²³ Isimeli iyawatagilimaya sine topaisowa panpanna koina, ana yawatagilima besiele bwaite kita tomo meuloila ala yawatagili, nige iyawatagilimaya waloyameli yabo koina. Na Aisake iyawatagilimaya sine livalivasina koina, ana yawatagilimane yaina Yaubada ana waloyameli Abelamo koina.

²⁴ Bwaite kaba gite yabo. Sinesineo labuine siya besiele kamwasa labui, kamwasa beyabeyana yo kamwasa waluwaluna. Yabo ilaomaya Koya Sainai yo kamwasane natunao siya topaisowa panpanna simiyamiya lolina yaulina mena. Kamwasa beyabeyanane bwaite Ega.

²⁵ Kabo Ega yakato iya besiele koya Sainai dedei Alebiya koina, bwaimwa koina beyabeyana Mosese lolina ikalai, yo sauga bwaite koina Ega iya kana koleya besiele bwaite Yelusalemane tomo Yudiya ali kaba pwaoli mumugana sipaipaisowai besiele Mosese ana lolina. Yelusalemane yo ana to-moyao simiyamiya lolina panpanna yaulina mena besiele Ega iya topaisowa panpanna.

²⁶ Na Sela iya besiele kamwasa waluwaluna, yo kana koleya besiele Yelusalema waluwalunane bwaine iyaele bulibuli mena, iya nige imiyamiya panpanna koina na iya kita Yeisu kana tomeliwo sinala.

²⁷ Aiseya iwalo yakato Yelusalema waluwaluna, bwaimwa Sela, kani natunao sibaibaiwa, nige besiele Yelusalema bagubagunana, bwaimwa Ega. Kaiwena Buki Tabu mena Yaubada iwalo Sela koina iba, “Sine kuyaliyaya, kowa besiele sine miyamiya yaina nige sauga yabo ukwakabi, nige sauga yabo kabi kamkamnana kulolotonani

koliwo. Kuwali yo kuwui kaiwena bwagana kowa sine miyamiya yaina, na iyamo natumwao kani sibaibaiwasosi. Na sinene iya wainena imiyamiya yasayasali koina, bwagana iya sine tokabikabi na iyamo natunao kani nige sibabaibaiwa.”

²⁸ Kaukavao yo duguwao, Yaubada ana waloyameli Abelamo koina kaiwena mwa Aisake iyawatagili, besiele tabe Yaubada ana waloyameli Abelamo koina kaiwena mwa komiu kwaemala Yaubada natunao.

²⁹ Isimeli sauga meuloina Aisake iyakamkamna ali sauga melumelu koina. Sauga bagubagunana Abelamo natuna bwaite ana yawatagili besiele kita tomo meuloila ala yawatagili, kanakava bwaite Yaubada Yaluyaluwana ana kaiwe koina mwa iyawatagili, iyakamkamna. Na besiele tabe sauga bwaite. Siya simiyamiya loina yaulina mena, bwaimwa toyakayakataine ali kaba tolo nigwenigwe mumugana, komiu tomeliwo kwayawatagilimaya Yaubada ana waloyameli koina, siyakamkamnamiu yakato nigwenigwe mumugana wakalai.

³⁰ Na namwanamwa bwaite Yaubada ikatububunan tomo Yudiya kaiweli, siya kani nige sikakalai, kaiwena siya nige Yeisu kana tomeliwo. Kaiwena Buki Tabu iwaloba, “Sine topaisowa panpanna iya yo natuna kutawoili silowasi. Kaiwena sine topaisowa panpanna natuna kani nige tamana ana wasawasa ikakalai.”

³¹ Kabo kaukavao yo duguwao, kita tomeliwo nige sine topaisowa panpanna natunao besi, na kita sine livalivasina natunao.

5

Tabu tamiyamiya yoi loina panpanna yaulina mena

¹ Keliso ilivasilako Mosese ana loina koina, mwa nige tamiyamiya loina panpanna yaulina mena. Koinaele kwatolo kaikaiwe, tabu kwatatalamwagimiu loina kana polowe iyayakamkamnamiu yoi.

² Meuloimiu kwabenali. Yau Paulo yawalo kolimiu, tem nigwenigwe mumugana wakalai, Keliso ana boita uwena kana namwanamwa kani nige kwalolobai. Nigele molosi.

³ Yawaloyoi kolimiu, tem kwatalamwagimiu nigwenigwe mumugana wakalai, tabe sowasowana komiu Mosese ana loina tasilina meuloina kani kwaobigaili, tem yabo kwalikwai maisana boita.

⁴ Komiu Galetiya kwatonatonan loina kwamulimuliya yakato koina Yaubada ikawanamwanamwa-yagimiu, komiu kwabomamo kwatomgabae-gimiuko Keliso koina yo kami mwayaga iyai Yaubada ana mulolo lalakisosina koina.

⁵ Kita Yeisu kana tomeliwo Yaluyaluwa Tabuna ana kaiwe koina me ala katepatu tasanasanai na mesabana Yaubada igitaila yakato kita todudulai manna mena.

⁶ Tem tamiyamiya Yeisu Keliso koina, bwagana nigwenigwe mumugana takalai o tem nige takakalai, bwaite nige ginauli lalakina besi. Nuwatu lalakinaele bwaite, ami meli itubalimiu na kwalau kamikavao kwamuloloili.

⁷ Beyabeyana ami sarena meli ana dedei koina idudulaisosi. Na analiyao silaoma manimiu

sisagena-kausili na tabu kwamumuliya wasa dudulaina koina?

⁸ Bwaite manwoyane nige ilalaoma kami toyogan Yaubada koina na ilaomaya Seitani me ana bodao bwaimwa toyakayakataine kolili.

⁹ Wakataiyako bwaite tem yisti kikiuna tapei pwalawa koina, kani pwalawa meuloina ilusae kalona mena, kabo pwalawa isese. Mwa besiele bwaite toyakayakataine ana yakayakatai naenaena koina kani ipanaisi meuloimiu kolimiu yo isibayanaemiu.

¹⁰ Yagu nuwatu ikaiwe yakato kani Keliso isaguimiu na tabu nuwatu yabo uloina wakakalai. Na siya kami tomanwoyane, bwagana analiyao siya, kani maisali silobai.

¹¹ Kaukavao yo duguwao, tupwaliyao siwawalo yakato yau yagu guguye koina tem tomo nigwenigwe mumugana sikalai muli mena kabo sinamwanamwa Yaubada manna mena. Bwaite mwakota. Tem yawasosi yaguguguye besiele, gubesi mwa Yudiya iyaelemo kamkamna kolili yalobalobai? Tem yawaloba, “O besiele”, kabo yagu guguye Yeisu ana boita kelose koina kaiwena kani nige iuula-munamunaili.

¹² Toyakayakataine siya nuwamiu siulaula-pwanopwano, yogu ikwatakwata-yagili, yau kaba yaliyaya tem sibomayoi yoli meuloina sitomgabae-olili.

Yaluyaluwa Tabuna mekanakava yola yawasina siyetabetabe-yagili

¹³ Kaukavao yo duguwao, Yaubada iyoganmiuko yo ilivasimiu, kabo nige kwamimiyamiya

yoi lolina yaulina mena. Na tabu ami livasine kaiwena na kwawaloba, “Tem yomai ana gadosisi tawae nuwanuwana, sowasowana kapa-sowai.” Na yau yawalo kolimiu, tabu ami nuwatu bwaine besiele, na me ami mulolo kwa-paisowa kamikavao kaiweli.

¹⁴ Yo lolina meuloina kana nuwatu ibwagiligogon lolina kaigeda koina bwaite besiele. “Kamkava kumulolo koina besiele kowa kuboma kam mulolo.”

¹⁵ Na tem kwabomayoi kwaesinasinali-yagimiu na kwasokasoka-keikeile besiele yakayakan sokasokali mumugali wagite-kalatagimiu kisi ami boda tomeli itatagwaligwali.

¹⁶ Na yawalo kolimiu, kwatalamwagimiu Yaluyaluwa Tabuna yawasimiu iloinayani. Tem waginauli besiele nige sowana gadosisi yomiu iloinayan.

¹⁷ Kaiwena ginauli siya yola igadosisiyan, Yaluyaluwa Tabuna isikote. Yo ginauli siya Yaluyaluwa Tabuna nuwanuwana, na yola isikote. Yaluyaluwa Tabuna yo yola yawasina sauga meuloina yoli labuine sikalekaleya, kabo saugana tem nuwatu yabo nuwanuwam uginauli, nuwatu yaboyoi ilaoma yo am nuwatu bagubagunana ikausi kabo tawae nuwanuwam uginauli nige uginauli.

¹⁸ Na tem Yaluyaluwa Tabuna ibaguna-yagimiu, kani nige kwamimiya Yudiya ali lolina panpanna yaulina mena yo nige sowana ali loinao kwamuliya kolili.

¹⁹ Yola ana paisowa naenaena takatai namwanamwai bwaimwa ganawali, yauyaule

mumugana yo mumuga mwalimwalinena,

²⁰ pwalou kokotomo kolili yo kukula kana paisowa, kalomagigili, kaleya, lamwapolowe, munamunai, mankikiwasi, boda yakasa,

²¹ yo gadosisi, numa yauyaule, yaliyaya naenaena, yo ginauli tupwaliyao tabe. Beyabeyana yayanuwapeimiuko na sauga bwaite yawaloyoi, siya mumuga besiele bwaite siginaginauli, kani nige silulusae Yaubada ana kaba loina koina.

²² Na Yaluyaluwa Tabuna uwena bwaite siyaele, mulolo, yaliyaya, nuwa-daumwali, kalakisiye, katekamkamna, mumugana namwanamwana, meli matumatuwana,

²³ nuwalobi yo tabomayoi tayakasisi-yagila. Mumugana namwanamwana nige yabo loina koina imiyamiya na kani kaba kausi talobai.

²⁴ Na siya simeliko Yeisu Keliso koina yoli mumugana naenaena meuloina kelose koina siyakeloseli siboitako.

²⁵ Yaluyaluwa Tabuna yawasi waluwaluna iyeyamako, kabo tatalamwagila Yaluyaluwa Tabuna koina iya iloinayagila.

²⁶ Kabo tabu gagasa mumugana taginaginauli, tabu kamikavao kwaulaula-munamunaili, yo tabu kamikavao wakalokalomagigi-lagili.

6

Kalakavao tasaguili kali polowe tayamala-malaeli

¹ Kaukavao yo duguwao, tem luwamiu mena ami boda yabo ibeku naenaena mumugana koina, komiu bwaite Yaluyaluwa Tabuna wakalaiyako yo ami meli imatuwako ilonamwayagimiu

mumugamiu bigana koina tomone kwasagui na mumugana kwayadudulai. Na tabe wagitekalatagimiu kisi kaba bekune kaigedanane koina kwabekuyoi.

² Kwaesagusagu-wagimiu kami polowe kolili yo bwaine kamwasane koina kani Keliso ana loina mulolo kaiwena kwaemwawasi.

³ Tem tomo yabo nige ana kaiwe yakato naenaena isikotanan na ibomayoi iwaloseyan iwaloba, “Yau me yagu kaiwe” ibomayoi imwakotayan.

⁴ Sowasowana tomo kaigeda kaigeda iboma mumugana igitegite-sipwai. Tem ana paisowa inamwanamwa, sowasowana iyaliyaya. Na tabu ana nuwatu bwaite besiele, “Yau yagu paisowa inamwanamwasosi kabo iya ana paisowa.”

⁵ Kaiwena tomo kaigeda kaigeda ilonamwayan iboma ana paisowa kana polowe ikalai igitekalan.

⁶ Tem ami toyakayakatai Yaubada ana walo iyakayakatai-yani kolimiu, sowasowana kwasagui kwapi ana dedei koina yo ami gogo namwanamwali kwaolena kaiwena iya isaguimiu yaluyaluwa ana dedei koina.

⁷ Kwanuwatu namwanamwa yo nuwamiu sidudulai nige sowasowana tomo yabo Yaubada imwakotayan. Tem tawae takumai, kani takeli kann besiele.

⁸ Kabo tem tomo yabo mumugana naenaena iginauli na tem yona kana gadosisi ikabi-yaliyaya-yan kani boita ilobai. Na tem mumugana namwanamwana iginauli na tem Yaluyaluwa Tabuna ikabi-yaliyaya-yan kani yawasi miyamiya

yaina ilobai.

⁹ Tabu mumugana namwanamwana kana paisowa yola ikwakwatakwata-yani, kaiwena tem nige yola ikwakwatakwata-yani kani kana sauga yawasosi koina maisana namwanamwana talobai.

¹⁰ Kabo sowasowana sauga meuloina tatonan tem tomo meuloili tasaguili yo takabi-yakaiweli. Siya ala tali tomeliwo, bwaimwa Yeisu ana susu, tatonan kaikaiwe na tem tasaguili yo takabi-yakaiweli.

¹¹ Bwaite saugane koina yaboma nimagu mena yalele. Na wagitai nimagu leleyana yalele yalalaki.*

¹² Siya toyakayakataine siwalo samasamalu-luimiu yakato nigwenigwe mumugana wakalai mwa signauli besiele kaiwena nuwanuwali sigagasa ali tali Yudiya manli mena yo siba, “Wag-itai, ama paisowa koina siya nige Yudiya meuloili nigwenigwe mumugana sikalai.” Siwalo samasamaluluimiu kaiwena sikatai tem Mosese ana loina nige simumuliya kani kalomagigili yo kamkamna silobai ali tali Yudiya kolili, bwagana simeliko Yeisu Keliso ana boita koina.

¹³ Bwagana toyakayakataine siya nigwenigwe mumugana sikalaisyako, na iyamo nige Mosese ana loina meuloina simumuliya-oli. Na nuwanuwali lalakina tem komiu nigwenigwe mumugana wakalai na mesabana sigagasa ami talam nigwenigwe signauli yomiu koina

* **6:11:** Buki bwaite liguna meuloina koina Paulo ana walo iwaloweni na tomo uloina ilele kanasiga 6:10 koina na tomna 11 Paulo iboma nimana mena ilele.

kaiwena.

¹⁴ Na yau kolyau, nige sowasowana ginauli yabo kaiwena yagagasa, na yagu gagasa kaigedamo bwaimwana ala Guyau Yeisu Keliso ana boita kelose mena. Ana boita kelose koina yau kaba yaliyaya kaiwena ana boitane koina yanuwa yaulina mumugana kana yaliyaya kolyau iboitako. Yo miyamiya yanuwa yaulina ana dedei koina yau besiele yaboitako.

¹⁵ Nige kana uloi yabo tem nigwenigwe mumugana takalai o tem nige takakalai, bwaite nige ginauli lalakina besi. Na nuwatu lalakina kaigeda ele kita taemala tomo waluwaluli.

¹⁶ Analiyao komiu nuwatune bwaite wakawanamwanamwa-yani, komiu Yaubada ana tomoyao yawasosi. Kabo yakawanoi Yaubada koina ana katekamkamna yo ana nuwadaumwali katemiu iloyakalapowonli.

¹⁷ Nige nuwanuwagu tomo yabo polowe yabo iyeyama kolyau nigwenigwe mumugana kaiwena. Kaiwena yogu mena gai simiyamiya bwaimwana kilakilala yawasosi siya siwalomasalagau yau Yeisu Keliso ana tomo.

¹⁸ Kaukavao yo duguwao, ala Guyau Yeisu Keliso ana katekamkamna imiyamiya yaluyaluwamiu koina. O besiele. Kaiyoni, yau Paulo.

Buki Tabu Waluwaluna
The New Testament in the Tubetube language, also
known as the Bwanabwana language, of Papua New
Guinea

Nupela Testamen long tokples Tubetube long Niugini

copyright © 2003 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Tubetube (Bwanabwana) (Bwanabwana)

Dialect: Tubetube

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-11-24

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

0931f701-f3ab-55d7-a908-17edd28ccc5a